

Eksperterers synspunkter på behandlings- og rehabiliteringstilbudet til sykmeldte.

Første runde av en delphi-studie

25. november 2015

Lisebet Skeie Skarpaas

Lisebet.skeie.skarpaas@hioa.no

HIOA/Presenter

Medforfattere: John Erik Berg², Ellen Ramvi³, Lise Haveraaen¹, Randi Wågø Aas^{1,2,3}

1 Presenter, 2 HIOA, 3 UiS

Hvordan løser vi utfordringen med oppfølging av sykmeldte i Norge?

- I Norge innførte vi fra 2007 et stort nasjonalt program rettet mot sykmeldte med mål
 - å redusere ventetiden for behandling
 - å bidra til en raskere tilbakeføring av sykmeldte

Programmet omtales som «Raskere tilbake programmet», og har inntil 2015 kostet ca. 6 milliarder kroner

Hva har vi fokusert på i denne studien?

- En delstudie i Evalueringen av Raskere tilbake finansiert av Arbeidsdepartementet
- Målet med denne studien var å identifisere problemstillinger og endringsbehov i dagens behandling og rehabilitering av sykmeldte

Hvordan gikk vi fram for å få svar?

- Studien ble designet som en Delphi-studie
- i runde I deltok eksperter på oppfølging av sykmeldte (n=32) i et gruppeintervju
- Gruppeintervjuet ble delt i to, først en skriftlig og så en muntlig datainnsamling
- Intervjuet ble tatt opp, transkribert ord for ord, og analysert gjennom kvalitativ og kvantitativ innholdsanalyse

Hva fant vi ut?

— Det ble identifisert 218 utsagn fra ekspertene

	Skriftlig	Intervju	Totalt
Hovedtemaer	N	N	N
Overordnet organisering av tilbud	31	43	74
Tilbudenes varighet	5	7	12
Samhandling og koordinering	12	12	24
Henvisning til tilbudene	2	8	10
Tilbudenes fokus og tilnærmingstype	12	16	28
Om mottakerne av tilbudet	9	30	39
Tilbudenes kompetanse	13	18	31
Totalt	84	134	218

Behandlings- og rehabiliteringstilbudet til sykmeldte 25.11.2015

Problemstillinger

- «så var det det med samtidighet...men det krever både at helsepersonell i mindre grad er symptomrettet og behandlingsrettet på symptomer, og mer opptatt av deltagelse på tross av. Så må vi slutte å snakke om sammensatte lidelser, kanskje heller snakke om sammensatte liv, for det har vi alle sammen. Og alt det vi har i livet vårt det er ikke barrierer for å komme i arbeid, så der er det et sånn paradigmeskifte som må skje i helsevesenet, også må det bli en mye tettere kontakt mellom helseaktørene og pasienten som et selvsagtsentrum og NAV og arbeidsplass»

Problemstillinger

- «så er det å informere fastlegene som henviser og det sliter vi jo noe forferdelig med. Fordi vi vet at de kaster stort sett det de får i posten i den store kassen så er det et individuelt møte som er det viktigste. Så det er en kjempeutfordring i forhold til å få de riktige tilbudene».

Problemstillinger

- 23 unike problemstillinger
- Oppsummert ble følgende *problemstillinger* i dagens tilbud til sykmeldte ble uttrykt;
 - det foregår medikalisering, feildiagnostisering og sykeliggjøring av pasientene
 - og det tar for lang tid før de blir henvist til et program

Endringsbehov

- «Jeg ser at det vil være veldig nyttig å få på plass en mye strammere ordning, med konkret og direkte retningslinjer i forhold til hva bedriftshelsetjenesten skal være pålagt og hva arbeidsgiver skal være pålagt. Det er et konkret virkemiddel i bedriften og det er der det må skje, det er for seint når du begynner å langtidssykemelde, da er de borte i et år da på grunn av en konflikt.... Jeg opplever at det er jeg som tar kontakt med legen for å be han samarbeide i stedet for motsatt. Og det hindrer det tette samarbeidet som vi kunne hatt».

Endringsbehov

- «... det er et paradigmeskifte, ansvaret for oppfølging av sykmeldte ligger hos arbeidsgiver ... Der man trives går man på jobb med det som er friskt, der man ikke trives så blir man hjemme med det som er sykt. Det er vel det som er det vesentlige».

Endringsbehov

- «Så er det det med kompetanse, hva forskningen sier om hvilke personer som du ganske riktig sier. Det er altså noen som har større behov for sammensatte tiltak enn andre, og de må få det, det er en stemoderlig behandlet gruppe i norsk samfunn».

Endringsbehov

- 34 endringsbehov
- Oppsummert viste analysen at ekspertene mente følgende *endringer* er nødvendige;
 - raskere henvisning av sykmeldte
 - et skifte i fokus der arbeidsdeltagelse får større plass
 - at programmene utformes i tråd med evidensbasert kunnskap om arbeidsrehabilitering

Hva betyr dette for videre utvikling av tilbudet til sykmeldte?

- Behandlings- og rehabiliteringstilbudene vi har til sykmeldte i dag er ifølge denne studien fortsatt manglende utviklet eller implementert i tråd med forskning når det gjelder
 - tidlig intervensjon
 - fokus på arbeidsplassen i rehabiliteringen som sentralt for å lykkes med tilbakeføring til arbeidslivet

Takk for oppmerksomheten!

Medforfattere: John Erik Berg², Ellen Ramvi³, Lise Haveraaen¹, Randi Wågø Aas^{1,2,3}

1 Presenter, 2 HIOA, 3 UiS

Les gjerne mer om studien:

Skarpaas, Berg, Ramvi, Haveraaen & Aas. *Eksperters synspunkter på tilbudet til sykmeldte i Norge. Første runde av en delphi-studie.* In progress

Skarpaas, Berg & Aas (2013). *Eksperters erfaringer og synspunkter om oppfølging av sykmeldte og Raskere tilbake ordningen. En Delphi-studie i to runder.* 112 s. HIOA.

<http://www.iris.no/Samfunn/PDF%20filer/DelRapp%20Raskere%20tilbake%2020-06-2013.pdf>

